



Lapinjärvi 10.5.2024

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Viite HE 33/2024 vp

Lausunto hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Suomen Ammattikalastajaliitto (SAKL) toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Hallituksen esityksellä on tarkoitus päivittää kansallista lainsäädäntöä vastaamaan EU:n yhteisen kalastuspolitiikan valvontajärjestelmän muutoksia.

Kuten myös koko EU:n valvontajärjestelmä, ei myöskään tämä lausunnolla oleva hallituksen esitys perustelumuistioineen kovin helposti avaudu alan toimijoille. Ministeriön marraskuussa 2023 julkaisema blogikirjoitus (neuvotteleva virkamies Harri Kukka) helpottaa onneksi asian hahmottamista.

Käytännön kalastukselle keskeisin kysymys on kaupallisen kalastajan kalastuspäiväkirjaan kirjattavan saalisarvion sallittua poikkeamaa koskeva säännös. Sallitulla poikkeamalla tarkoitetaan sitä, kuinka paljon kalastuspäiväkirjaan kirjattua arvio kunkin kalalajin saalismäärän osalta saa erota purkamisilmoitukseen kirjatusta määrästä tai valvontaviranomaisen tekemän tarkastuksen tuloksena todetusta määrästä.

Pääsääntöisesti tämä ero saa olla kunkin kalalajin osalta enintään kymmenen prosenttia. Itämerellä sovelletaan 10.7.2024-10.1.2028 lievennettyä sääntöä, jonka mukaan sallittu poikkeama on nykyisen Itämeren monivuotisen suunnitelman mukaan 20 prosenttia lajia kohden silakan ja kilohailin kalastuksessa lajittelemattomina purettujen saaliiden osalta. Sen jälkeen aletaan soveltaa kymmenen prosentin lajikohtaisen poikkeaman sääntöä. Sallittua poikkeamaa koskeva rikkomus, tulee rikkomusmaksun piiriin, kun punnitut tai tarkastuksessa todetut määrät poikkeavat kalastuspäiväkirjaan kirjatusta määrästä sallittua poikkeamaa enemmän.

Sääntöjen rikkominen tulee uudistetussa lainsäädännössä aiempaa matalammalla kynnyksellä luonteeltaan vakavaksi, jolloin seuraamukset kalastajalle ovat raskaammat. Vakavan rikkomuksen ja seuraamusmaksun kynnyksessä ylittyy pääsäännön mukaan, kun sallitun poikkeaman ylittävä kalastustuotteiden määrä on vähintään 100 prosenttia sallitusta poikkeamasta. Itämerellä harjoitetun silakan ja kilohailin kalastuksessa vakavan rikkomuksen kynnyksessä ylittyy silloin, kun kalastuspäiväkirjaan kirjattujen arvioiden ja aluksesta purettujen tai tarkastuksen tuloksena saatujen määrien välinen ero on vähintään 25 prosenttia lajia kohti (10.7.2024–10.1.2028).

Vakavan rikkomuksen kynnyksessä ylittyy erittäin helposti, jos siihen on jo kertaalleen ehtinyt syyllistyä. Tämän jälkeen on kyse uudesta vakavasta rikkomuksesta, jos syyllistyy sallittua poikkeamaa

Ammattikalastaja palvelee kuluttajaa. Yrittäjä luonnon ehdoilla.

koskevaan lieväänkin rikkomukseen. Tahattomaan vakavaan rikkomukseen syyllistyminen voi merkitä todella vakavia seuraamuksia kalastusyritykselle.

On huomattava, että saaliin tarkka arviointi jo merellä ei koske vain silakan ja kilohailin kalastusta, vaan kaikkia aluksia, joilla on velvoite pitää kalastuspäiväkirjaa, koskien niin suurempia kuin pienempiä lajimääriä.

Säännön kiristys voi aiheuttaa erityisesti silakan ja kilohailin kalastukselle käytännön ongelmia. Esimerkiksi troolisaaliissa on usein runsaasti molempia lajeja, ja saman kokonaissaaliin eri troolivedoissa lajien suhteet voivat huomattavastikin poiketa toisistaan. Saaliin koostumuksen tarkka arviointi lajikohtaisesti ja määrällisesti ei ole helppoa.

Lajikohtaisten saalismäärien luotettava mittaaminen/näytteenotto aluksella on kaupallisissa saalismääriissä vaikeaa siinäkin tapauksessa, että kalastajat noudattaisivat samantyyppisiä menetelmiä kuin mitä valvojat tekevät rannassa. Tahattomat rikkomukset ovat sen vuoksi olleet kalastuksessa suhteellisen yleisiä ja tilanne kärjistyy erityisesti volyymikalastuksessa. On ilmeistä, että järjestelmästä on tullut niin kutsuttu sakkoautomaatti.

Tästä syystä keskeisin ja tärkein asia on, että sekä aluksella käytössä oleva näytteenotto ja maissa valvojilla käytössä oleva näytteenotto antaa mahdollisimman pitkälle saman tuloksen ja että syntyy luottamus aluksella käytössä olevaan järjestelmään. Hallinnon ja kalastuselinkeinon on mahdollisimman pian yhteisesti luotava järjestelmä tämän menettelyn turvaamiseksi.

SAKL toteaa myös, että Ruokaviraston esittämät huomiot ja esitykset lausuntovaiheen aikana ovat hyvin aiheellisia. **Tulee ehdottomasti välttää tilanne, jossa tahattomat ja pienehköt virheet johtavat kohtuuttomiin tilanteisiin kalastusyrittäjän kannalta.**

EU:n maatalousministeriöiden kokouksessa 29.4.2024 todettiin MMM:n tiedotteen (29.4.) mukaan, *että kalastuksen osalta Latvia ja Liettua nostivat esille ongelman, joka liittyy kalastuksen pienten sivusaalislajien raportoinnin vaikeuteen ja siitä koituviin suhteettomiin seuraamuksiin. Ministeri Essayah toi esiin, että ongelma koskee myös suomalaisia kalastusaluksia. Ministeri Essayahin mukaan olisi tärkeää soveltaa näissä tapauksissa suhteellisuusperiaatetta ja jättää seuraamukset määräämättä kalastajille.*

SAKL yhtyy täysin Latvian ja Liettuan esittämään huoleen ja ministerin näkemykseen. **Työtä EU:n ylimitoitettun ja kalliiksi käyvän (sekä yhteiskunnalle että yrityksille) valvontabyrokratian purkamiseksi tulee ehdottomasti jatkaa.**

[Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry](http://www.sakl.fi)

Kim Jordas
toimitusjohtaja
kalastusneuvos

Ammattikalastaja palvelee kuluttajaa. Yrittäjä luonnon ehdoilla.